СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 58. — Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 11 березня 1932. — VOL. XL. — No. 58. — Jersey City, N. J., Friday, March 11, 1932. — THREE CENTS.

СУДОВІ ДОХОДЖЕННЯ ПРОТИ УЧАСНИКІВ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ДІРБОРН

ПРОГОЛОШУЮТЬ ДОМАГАННЯ ДЕМОНСТРУЮЧИХ.

ДІТРОЙТ. — У понеділок розпічнуться судові доходження проти 48 осіб, заарештованих підчас демонстрації безробітних перед заводами Форда в Дірборн. Як відомо, підчас цеї демонстрації вбито 4 особи, а понад 50 осіб ранено.

Всіх арештованих держать у вязниці.

„Онемпроймент Кавнсил оф Дітройт" проголосила домагання, які демонструючі безробітні хотіли передати Фордови, зглядно його представникови. Між іншим домагалися від Форда видачі товарів для позбавлених праці Фордових робітників, негайної виплати половини платень, які безробітні заробляли в Форда, заведення 6-годинного дня праці, усунення „спід-оп", заведення підчас праці двох 15-минутових відпочинків, безплатного лічення робітників і їх родин у Фордовім шпиталі, зрівнання Муринів з інщими робітниками, призначення на зиму робітникови 5 тон вугля, усунення шпигунства й ґрефтярської системи, права орґанізуватися, перенятя компанією Форда відповідальности за заглі морґеджі й податки на доми робітників та негайної допомоги в сумі $50.

ЧЕРВОНІ ДЕМОНСТРУЮТЬ ПРОТИ ФОРДА.

НЮ ЙОРК. — Коло 300 комуністів хотіли заденонструвати перед будинком „Форд Мотор Компані" на Бродвею, але поліція розігнала демонстрантів палками.

БАНКИ ТАКОЖ ХОВАЮТЬ ГРОШІ.

ВАШИНҐТОН. — Президента Гувера повідомляють з ріжних сторін, що деякі банки переховують більші суми гроша й стягаються з удлілюванням позичок.

ДАЛІ ШУКАЮТЬ СИНА ЛИНДБЕРҐІВ.

ГОПВЕЛ (Ню Джерзи). — Поліція перешукувала поблизькі гори та доми фармерів і рибалок, бо рознеслася чутка, що викрадений Линдберґам синок знаходиться десь близько дому. Інші кажуть, що цим кроком хотіла поліція закрити інші доходження.

Та як би там не було, Линдберґи мусять мати інформації щодо дитини, бо бачили Линдберґа в ліпшім гуморі, як він жартував з жовнірами, що стережуть його дому.

РУЗВЕЛТ ГОРОЮ.

ВАШИНҐТОН. — У столиці зачинають рахуватися з нюйорським ґовернором Френклином Рузвелтом як з певним демократичним кандидатом на президента. Правибори в Ню Гемшир, при яких Рузвелт вийшов побідно над Ал Смитом, вказують, що Рузвелт побідить на демократичній конвенції.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ СТАЛЕВОЇ КОРПОРАЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Вилієм А. Ірвін, літ 58, перейме з днем 19 квітня уряд президента „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен". Є це найвизначніше становище в американськім промислі. Ірвін розпочав свою карієру від телеґрафічного оператора.

14 УБИТИХ НАСЛІДКОМ ҐАЗОВОЇ ЕКСПЛЬОЗІЇ.

КЕМДЕН (Ню Джерзи). — З 19 робітників, які чистили ґазовий резервоар, 14 згоріли на місці, 4 попеклися, а тільки один Мурин чудом виратувався. Сталося це наслідком експльозії, яка вибухла з невислідженних досі причин. Кажуть, що ґаз занявся від іскри з лопати, якою вишкробувано нечистоту. Працюючих оголомшила отруйна сірка й вони відразу втратили притомність. Мурин, котрий працював на верху, завважившы малу полумінь, відразу втік і тим виратувався.

ВАШИНҐТОН ВИБИРАВ НАВІТЬ СПІДНИЦІ ДЛЯ ЖІНКИ.

БОСТОН. — Професор д-р Альберт Гарт доказує, що Вашинґтон був не тільки знаменитим державним мужем, жовніром і добрим на свій час літератом, але також знаменитим мужем. Він навіть вибирав спідниці для своеї жінки Марти, і „Марті це подобалося".

ЦИВІЛІЗАЦІЮ ПІЗНАТИ ПО ОБЛЕКШЕННЮ ТЕРПІНЬ.

НЮ ЙОРК. — Роздаючи дипльоми (фершалкам (норзкам), директор д-р Гордон заявив, що жорстокість є характеристичним обявом людської природи, а облекшення людських терпінь являється найвищим виразом нашої культури.

НЕМА ОЗНАК ПОЛІПШЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Френсіс Паркинс, промислова комішенерка, подає, що в нюйорськім стейті в промислі було в лютім стільки занятих, що й в січні, а звичайно в лютім число робучих сил у промислі збільшується.

ПОМЕР ОСНОВНИК КАТОЛИЦЬКОЇ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Помер епископ Томес Шеген, бувший ректор католицького університету, основник і видавець Католицької Енцикльопедії.

ПРОПОЗИЦІЮ ЛІТВІНОВА В ЖЕНЕВІ ВІДКИНЕНО.

Дня 25 лютого в ґенеральній комісії конференції для зменщення та обмеження зброєнь поставив Літвінов знов відому радянську пропозицію відносно цілковитого роззброєння держав. Довга промова Літвінова не містила в собі нових серіозних арґументів для радянського проєкту. Напади радянського промовця на „капіталістичні" держави були гостріші ніж у його першій промові. Було також більше висловів обурення з приводу японсько-китайських боїв, чим він хотів можливо посередньо заперечити відомости про японсько-большевицьке порозуміння на Далекому Сході.

По думці Літвінова лише роззброєння може принести державам забезпечення проти війни. Але перемогла якраз відворотна думка, що саме безпечність супроти війни може спонукати держави зменшити їх зброєння. Найвиразніше висловив цю думку містоголова комісії, грецький делеґат М. Політіс, який навів багато прикладів, між іншим і приклад Злучених Держав Америки та Канади, що держави, які мають добросусідські відносини, не зброяться.

В дипльоматичній формі дано до зрозуміння, що саме радянщина загрожує спокій Европи та тимсамим є перешкодою до роззброєння.

Лише делеґат Туреччини, Тевфік бей, мав сумну відвагу висловити свою симпатію проєктови резолюції Літвінова, яка дістала таким чином лиш один голос, окрім власного. — (Укр. Бюро в Женеві).

КОНФІСКАТА ОБРАЗУ ІСУСА ХРИСТА.

У Мишковичах-Хатках відбулася поліційна ревізія в господаря Миколи Пастуха. Шукали нелеґальної літератури, але нічого не знайшли й забрали образ Ісуса Христа. Мабуть цей образ „підозрілий" тому, що Христос намальований у вишиваній сорочці з гуртом дітвори... Поліційна конфіската образу Ісуса Христа це покищо унікат, навіть у пребагатому на всякі чудасії українському досвіді з польськими поліційно-конфіскаційними несподіванками.

ПІДРОБЛЕНИЙ ДИПЛЬОМ ЛІКАРЯ В ПОЗНАНЩИНІ.

Лікар у Вольштині, Володислав Ґайовський, зголосив свою кандидатуру на головного лікаря місцевої лічниці та до подання залучив дипльом виданий 1920 р. у Празі. Виявилося, що дипльом був підроблений, бо первісно був виданий для Володислава Ґая. Цей дипльом Ґайовський ностріфікував у познанському університеті. Познанська прокуратура веде слідство.

НОВА УКРАЇНСЬКА ПЕТИЦІЯ В СОЮЗІ НАЦІЙ.

У польській пресі появилася за польською аґенцією „Іскра" вістка, що посолка Мілена Рудницька внесла нову петицію до Союза Націй у справі переведення конскрипції на наших землях у Польщі.

АНҐЛІЯ ВИДАВАТИМЕ ЗЛОЧИНЦІВ ПОЛЬЩІ.

У Варшаві підписано договір між Польщею і Великою Британією, силою якого видаватиметься взаємно злочинців.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

Заходом Української Оркестри з Пасейку, Н. Дж., під проводом диріґента Михайла Майка буде відіграна українська радіо-година кожної пятниці від години 7.30 до 7.45 вечером зі стації W. O. D. A. Петерсон, Н. Дж., 1250 кс.

Перший виступ буде 11. березня 1932 р. Це є стація, з якої перший раз буде дана українська радіо-година. Просимо, хто буде слухати, нехай не жалує два центи на лист і напише до стації, як подобається ця українська радіо-година. Нам дали лише 15 мінут на пробу, чи наші Українці будуть цим інтересуватися.

УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДШКОДУВАННЯ ЗА „ПАЦИФІКАЦІЮ".

На засіданні польської соймової адміністраційної комісії розглядали 28. січня б. р. внесення Українського Клюбу в справі відшкодовань за „пацифікацію". Референт посол Стронський (ББ) сказав, що уряд і львівський воєвода заявили, що готові в конкретних і вказаних випадках усунути кожне надуживття. Також представники уряду в справі внесення Українського Клюбу про покриття коштів лікування людей, невинно пошкодованих на здоровлю органами державної влади підчас „пацифікації" у львівськім, станиславівськім і тернопільськім воєвідстві, заявили, що в конкретних випадках пошкодовані можуть одержати передбачену поміч, одначе досі цим не користувалися. Референт вносить відкинути внесення. Від Українського Клюбу справедливість внесення мотивував посол Загайкевич. Після живої дискусії більшість відкинула внесення Українського Клюбу.

ЗЛОВИЛИ ЦЕРКОВНИХ ЗЛОДІЇВ.

У Львові на Соняшній вул. поліція приловила Казимира Ярґулінського й Андрія Самаґальського. У їх валізці знайшли золоті монстранції, 4 позолочувані чаші, 2 золоті таци й кґ. срібла з поломаних судин. Це все з церкви в Дроговижі, пов. Жидачів.

ПОВНА РІВНОПРАВНІСТЬ „СПІВГОСПОДАРІВ" КРАЮ В ШКІЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ.

Підчас „пацифікації" осінню 1930 року арештували були й учителя з Романова, пов. Бібрка, п. Романа Чучкевича, не подаючи — очевидно — ніякої причини арешту. Відсидів шість тижнів вязниці, звільнили його навіть без суду. Після того шість місяців надумувалася шкільна влада, поки 1. червня минулого року перенесла його в „нечинний стан", а після дальших шістьох місяців — 1. грудня м. р. — звільнила зовсім зі служби — без відправи й права емеритури! Роман Чучкевич був постійним учителем і мав за собою 10 літ служби. Нині опинився на вулиці без шматка хліба, з єдиним правом роздумувати над глибоким змістом ославленого параграфу вчительської прагматики про „добро школи"... „Для добра школи" вилетів з посади тому, бо „заавансував" куди вище: іменовано його „співгосподарем краю"!...

МОРДУ ПОВІСИЛИ.

В місті Стовпці біля Баранович повісили Александра Морду за шпигунство в користь сусідньої держави.

ЗРІСТ ПРОТИЯПОНСЬКОГО НАСТРОЮ В ЖЕНЕВІ.

Заклик дванацятьох держав, скерований лише до Японії, був тут зворотним пунктом міжнародніх симпатій у бік Китаю. Відповідь японського уряду на цей заклик не викликала тут бажаного йому враження. Зріст акції деяких великих держав на користь Китаю, а головно уперта й успішна оборона Шанґгаю Китайцями, спонукують тутешні політичні кола оцінювати значно вище шанси китайського уряду. Найкраще поінформований про погляд Союза Націй „Журналь де Женев" порівнює бій за Шанґгай з боєм над Марною. Він стверджує зріст національної єдности Китаю та пише, що час працює для Китайців. Погляд женевського дневника тимбільше цікавий, що до недавна деякі часописи писали про підтримання Японії Францією.

Приклад Японії показує між іншим, що дуже нерозумно легковажити голос Женеви, яка була рішаючим центром міжнародньої пропаґанди вже в часі світової війни, а тепер є до тогож і осідком Союза Націй. — (Укр. Бюро в Женеві).

БАЛЬ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА В ЖЕНЕВІ.

Дня 20. лютого відбувся в салі Інтернаціонального Клюбу баль, уряджений Товариством Українських Студентів „Україна". Про нього повідомляє один місцевий дневник, що гості були численні й добірні; знайшлися між ними численні особи з кол дипльоматичних та закордонної преси. Два українські танці, один селянський, а другий козацький, мали дуже великий успіх. Другий дневник додає, що веселі танці тревали цілу ніч, а українські танки, виконані студентами в національних строях, викликали оплески.

Всі студентські товариства Женеви, з виїмком двох, взяли участь у цій вечірці. Тиждень пізніше „Україна" взяла участь у великім балю, улаштованім всіми студентскими товариствами, й український пропор красувався тут поруч з прапорами інших країн на стінах салі.

Успіх у своїх виступах завдячує тутешнє студентське Товариство, яке незабаром має дістати власну домівку, дружній солідарности своїх членів, вільній від усякого партійного тертя. — (Укр. Бюро в Женеві).

СЕЛЯНИН ПІД КОЛЕСАМИ ПОЇЗДУ.

Андрій Івахів, селянин із Фірлеївки, золочівського повіту, переїжджав на возі через залізничий шлях між стаціями Красне та Скварява. Рампа замкнула його на рейках перед приїздом поїзду з Красного до Тернополя. Івахів скочив з воза, уставив його при рампі та держав коні за віжки. Надіхав поїзд, коні налякалися й кинули Івахова під колеса, де він на місці помер. Коні вийшли з випадку без шкоди.

ОГРАБИЛИ ПОЧТУ НА 790 ЗОЛОТИХ.

Невислідженi злодії ограбили в Лодзі почту. Розбивши залізну касу, забрали 790 золотих готівки.

УРЯД ПОЛЬЩІ БУДЕ РЯДИТИ БЕЗ СОЙМУ

ПОЛЬСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ДОМАГАЄТЬСЯ ДЛЯ СЕБЕ ФОРМАЛЬНИХ ДИКТАТОРСЬКИХ ПРАВ.

ВАРШАВА (Польща). — Польський уряд вніс до сойму законопроєкт про надання урядови певних законодатних прав для переведення в життя ріжних законів у часі соймових вакацій. Фактично такі права уряд уже тепер має, бо соймова більшість є безумовно урядовою й старанно виконує всі наміри та заходи уряду. Законопроєкт про надання спеціяльних законодатних прав урядови вже перейшов у першому читанню й нема сумніву, що він буде ухвалений. Опозиція виступає проти нього, але її така незначна сила в соймі, що вона не зможе перешкодити урядови провести в життя всі свої пляни вцілости.

Уряд мотивує своє домагання тим, що тепер Польща переживає незвичайно тяжкі часи. На всіх ділянках державного життя, як політичного так і фінансово-економічного, Польща тепер переживає глибоку крізу, через що часто потрібні скорі й радикальні заходи для полагодження ріжних справ. Уряд твердить, що законодатна процедура в соймі тягнеться занадто довго й не дозволяє своєчасно приняти потрібні міри.

Опозиція заявляє, що своїм новим законопроєктом уряд хоче замкнути останню трибуну в Польщі, з якої можна до певної міри свобідно критикувати діяльність уряду, висловлювати громадську опінію в державних справах і боронити інтересів широких мас населення.

ДЕ ВАЛЄРА СТАВ ПРЕЗИДЕНТОМ РЕПУБЛИКИ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Довголітній провідник ірляндських революціонерів, Імон Де Валєра, став президентом „Ірляндської Вільної Держави". Після формальної заяви британського ґубернатора про згоду короля на президентуру Де Валери негайно зложено уряд з найближчих помічників Де Валери.

Бувший президент Косґрейв, що перебував на цьому становищу десять років, передав свою владу Де Валєрі й заняв у парляменті місце в лавах опозиції. Де Валєра тепер має зложити присягу на вірність конституції й королеви Анґлії, що противиться його партійній програмі та всій революційній діяльности, за яку він багато висидів у вязниці.

НЕ ЗНАЮТЬ, ЩО РОБИТИ З ЯПОНІЄЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Загальні збори Ліґи Націй рішили, що вони далі будуть старатися привести до замирення між Японією та Китаєм, не передаючи цієї справи виключно на рішення Ради Ліґи Націй. Серед членів Ліґи панують ріжні настрої щодо способів замирення Японії з Китаєм. Великі держави стараються впливати на Японію без примусу й настирливости та обережно критикують поступовання Японії. Зате малі держави більше рішучо критикують Японію й домагаються від Ліґи Націй певного примусу, щоб Японія спинила свою акцію в Китаю.

Японські делеґати досить зручно викручуються зі свого тяжкого становища й все подають нові відомости й дані, що, на їх думку, мусить виправдати не лише дотеперішню акцію Японії, а то й поширення її на майбутнє. Вже тепер Японці кажуть про загрозу життя їх громадян у Тяндзині, куди Японії, мовляв, доведеться посилати свої війська.

БУВШИЙ ІМПЕРАТОР СТАВ ДИКТАТОРОМ МАНДЖУРІЇ.

ЧАНҐЧУНҐ (Манджурія). — Бувший китайський дитина-імператор, Пу-І, котрий після встановлення в Китаю републики довгі роки жив під протекторатом Японії, тепер став диктатором „незалежної" Манджурії. Він уже приняв присягу на вірність конституції нової держави й поселився в старовинній палаті.

Манджурські ґенерали в свою чергу заприсягнули вірність свому новому правителеви. Вся справа з диктаторством Пу-І зорганізована й переведена Японцями.

ЯПОНІЯ НЕ БОЇТЬСЯ РОСІЇ.

ТОКІО (Японія). — Уряд через свого посла в Москві дав докладну відповідь на всі протести й запити радянського міністра справ заграничних. Японія заявляє, що вона не боїться виступу Росії проти неї, але разом з тим поводиться в північній Манджурії так, щоб не нарушити інтересів Росії.

Японський консуль повідомляє з Хабаровська, що Росія там подвоїла свої воєнні сили й що все прибувають туди нові війська.

ПОСИЛАЮТЬ СВІЖІ ВІЙСЬКА.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Японія працює одночасно в двох напрямках. З одної сторони уряд Японії передав формальне предложення китайському урядови про бажання почати переговори в справі замирення в Шанґгаю, а з другої сторони Японці готуються до дальшої війни й присилають все свіжі війська в район Шанґгаю.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКА В ЗЕРКАЛІ ЛИНДБЕРҐІВСЬКОЇ ТРАҐЕДІЇ

Вже давно Американці не були захоплені так глибоко почуттям відрази й страхіття, як отсе тепер від викрадення дитини летуна Линдберґа. Свідчить про це те, що справа станула як перша новинка на першій стороні кождої ґазети в Америці перед далеко важнішими справами; навіть перед війною в Китаю. Там вона й держиться досі, вже цілий тиждень — небувала річ для новинки. Справа є першою на радіо, цій другій щодо ваги системі до розношення вісток. Вона є теж першою в приватних балачках, ба навіть усуває на задній плян важні справи внутрішньої політики.

З цього видно глибоке душевне захоплення Американців тою справою. Може несвідомо почувають вони, що тут мається до діла не з особистою пригодою одного приватного громадянина. Хоч Линдберг визначний чоловік, хоч усі люди в Америці й поза Америкою памятають його великий подвиг, то траґічна пригода, яка стрінула його, немовби вимірена не стільки в нього, скільки в цілу Америку, в ціле цивілізоване життя краю.

Це почуття мусить скріплятися, коли громадяни бачать, як злучені сили поліції, федерального уряду та богатьох стейтів не можуть знайти виновників; коли всі приватні шпигуни й ґазетярські репортери не можуть подати ніякої нитки, що велаб до розвязки злочину; коли нарешті й прокураторія й стейтовий уряд мусять признати своє безсилля та запевняти злочинців, що вони не будуть їх переслідувати судово, як тільки вони повернуть дитину.

Ці всі факти складаються на те, що Американці відчувають глибоко й болючо своє безсилля як народу, і то безсилля супроти здеморалізованих одиниць, які не хочуть сповняти законів краю й ломлять їх, здається, безкарно. Досі Американці це може відчували, це може підозрівали, але цього вони собі досі ще ніколи виразно не сказали. Аж тепер вони цього вже далі заслоняти перед собою не можуть. Тут уже нікуди не втечеш перед прикрою правдою, коли цілий світ виразно говорить, що в Америці править не уряд, а банда ракетирів. Америка мусить це сказати собі, а, сказавши, мусить витягнути консеквенції та зробити якісь заходи, щоби повалити правління банди ракетирів і привернути силу тим, яких нарід до правління покликав.

КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ КОНФЛІКТ

(Від кореспондента „Свободи" з Женеви).

Пацифісти ріжних країн світа та приклонники Ліґи Націй, які протягом років твердили, що на підставі міжнародніх договорів забезпечена нині можливість вирішення всяких міжнародніх конфліктів мирним шляхом, опинилися майже у безвихідному становищу.

Справа в тому, що Японія намагається силою примусити Китайців розпочати безпосередні переговори, щоб таким робом подиктувати Китаеви свою волю. Навпаки, Китайці, знаючи з гіркого досвіду, що такі переговори закінчилисяб для Китаю новими, дуже тяжкими жертвами, домагаються посередництва Ліґи Націй.

В свою чергу Рада Ліґи вже протягом пів року вмиває руки та топчеться на місці, не знаючи, що робити, або, краще мовити, з ріжних причин не бажає нічого робити, сподіваючись, що якось то воно буде й справа мира на Далекому Сході наладнається й без неї.

Тимчасом китайсько-японський конфлікт все ускладнюється та загрожує затягнутися на довший час, бо всупереч сподіванкам Японців китайська армія виказала величезне завзяття, обороняючи рідну землю та національні інтереси.

Необхідно признати, що також китайська дипльоматія досить зручним способом використала всякі мирові ноти та примусила Раду Ліґи скликати надзвичайне пленум Ліґи Націй. Чи зможе це пленум добитися якого залагодження китайсько-японського конфлікту, це інша справа. В керуючих колах Ліґи помічаються тепер заклопотання та навіть страх, що Ліґа Націй може виявити перед цілим світом своє повне банкротство у справах мирного залагодження конфліктів.

Це тому, що китайсько-японський конфлікт належить до таких хронічних історичних антагонізмів, яких ніколи не розвязується ріжними гнилими компромісами. Звичайно, сьогодня Японія має велику мілітарну перевагу над Китаєм і коли ні Ліґа Націй ні взагалі великі держави не стануть в обороні Китайців в той чи інший спосіб, то вона принаймні тимчасово приневолить Китай ще раз підпорядкуватися японському імперіялізмови. Проте не знати, як надовго та чи взагалі матиме Японія великі вигоди зі своєї перемоги.

В Женеві тепер відбувається не менш горяча паперова боротьба, як під Шанґгаєм. Обидві сторони закидають дипльоматів та журналістів ріжними брошурами й документами, щоб позискати собі симпатії. Японці твердять, що в Китаю ось вже протягом 10 чи властиво 20 років (1911—1931) панує анархія та „ґеиеральська" боротьба, що там навіть шириться большевизм, а при таких обставинах вони були змушені виступити в обороні своїх інтересів. Мовляв, Японія інвестувала великі капітали в Китаю взагалі (ріжні концесії та підприємства), а зокрема в Манджурії, тимчасом загальне безладдя унеможливлює належний розвиток японського промислу. Крім того антияпонська пропаґанда дуже шкодить японській торговлі та загрожує небезпекою тим японським громадянам, котрі перебувають у Китаю.

Отже, щоб боронити свої інтереси, каже Японія, вона змушена встановити лад у Манджурії та приневолена вислати війська до Шанґгаю. Якби Китайці мали добру волю, твердять Японці, то з ними можна булоб договоритися й без цих крайніх заходів. Тай деякі інші держави теж тримають у Китаю власну мілітарну силу та військові кораблі для охорони своїх інтересів, як також облять інтервенції, коли Китай намагається порушити міжнародні договори, як це було наприклад у 1927 р.

Китайці в свою чергу доказують, що Японія ніколи не дбала про лад у Китаю, а навпаки, ріжнимис пособами підюджує анархію, щоб використати її для своїх імперіялістичних плянів. Мовляв, Японія давно вже чекала нагоди, щоб окупувати Манджурію. Використовуючи нинішню міжнародню ситуацію, Японці нарешті перевели свій плян та проголошують незалежність монгольсько-манджурських провінцій. Звичайно, формально, бо в дійсности Японія бажає прибрати до своїх рук ці китайські землі цілком, як це вже сталося з Кореєю.

Зрозуміло, заявляють Китайці, що японська експанзія викликала антияпонський рух, що Китай не може провадити нормальних торговельних стосунків з державою, яка всупереч договорам та пактам ужила збройної сили та відмовляється переговорювати з Китаєм через Ліґу Націй або Міжнародній Трибунал. Адже китайський уряд все годився на посередництво для установ, а Японія навпаки під ріжними претекстами відкинула пропозиції Ради Ліґи.

Таким робом, підкресляють Китайці, Японія зломила не лише женевський та паризький пакт, але й договір з 1922 р. про суверенність та недотикальність Китаю, підписаний 9 державами у Вашинґтоні. А коли Ліґа Націй не скаже свого слова в цій справі, Китай буде змушений оружно обороняти свою землю та власні національні інтереси.

Як бачимо, обидві сторони твердять, що вони примушені оборонятися. Це тому, що якби яка з них виповіла війну, то тоді Ліґа Націй на підставі 15 та 16 артикулу статута Ліґи Націй булаб змушена стати на шлях допомоги тій державі, на яку зроблено напад, уживаючи ріжних санкцій (як економічна бльокада і т. д.). Саме тому Японія заперечує, начебто вона порушила пакти та договори, бо їх, мовляв, не можна застосовувати до такої невпорядкованої держави, як Китай.

Безсилля Ліґи Націй у цім конфлікті пояснюється не лише певними формальними труднощами, а й тим фактом, що деякі члени Ради Ліґи мають майже тотожні з Японією інтереси в Китаю. Отже вони бояться, що колиб Китай виграв справу, то це булоб також початком загального визволення Китаю від залежности з боку ріжних держав. Далі, Рада Ліґи не має бажання дуже анґажуватись у складні справи Далекого Сходу взагалі, бо має й без того безліч не менш важних справ в Европі. Висловлюють навіть думку, що начебто на Далекому Сході безпосередньо заанґажовані найбільше Злучені Держави. Отже хай вони в свою чергу скажуть своє слово. Мовляв, без них Еропа однаково нічого не вдіє проти Японії.

Цікаво також зазначити, що в певних колах сподіваються, що рішучий виступ Японії може причинитися до замирення та консолідації Китаю на Далекому Сході взагалі. Тому Ліґа Націй не повиннаб дуже гостро виступати проти Японії, яка теж має свої величезні внутрішні трудноші. Адже у звязку з тими подіями затримався большевицький рух у Китаю.

Між іншим ваш кореспондент мав нагоду довідатися, що поширювані поголоски, начебто Японія має намір утворити на Далекому Сході якусь буферну російсько-україннську державу, не мають під собою ґрунту. Це власне пляни певних еміґрантських кол, які бажалиб у цей спосіб втягнути Японію у боротьбу проти совітів.

Ні, Японці мають чимало своїх важніших клопотів та не знають, яким робом найскорше їм вилізти навіть з нинішнього конфлікту з Китайцями. Тому сьогодня питання про можливість серіозних ускладнень поміж совітським союзом та Японією є власне передчасний. Інша річ, що в будучині такий конфлікт на Далекому Сході є взагалі ймовірний. Характер, розмір та час такого конфлікту залежатиме у великій мірі від того, як закінчиться нинішній японсько-хінський конфлікт.

Я. Д.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ДНІСТЕР КРІВАВИТЬСЯ.

Від того часу, як Дністер замерз, він не перестає крівавитися від крови українських селян, яких жорстокий московський окупант розстрілює на леді, як зайців. Тяжке життя на рідній Україні українському селянинови. Таке тяжке, що він готовий стрибати з огню хоч у полумя, аби якось вирватися з пазурів комуністичної влади, яка тяжкою рукою тисне його за горло й все глибше втручає в злидні та ріжні муки.

Тяжко читати, коли взагалі люди кидають свої рідні оселі й рідні поля та тікають в безвісти, щоб ратуватися від злиднів і мук. А ще тяжче, коли чуєш, як вони йдуть на певну смерть, на загибіль від московсько-чекістської кулі, щоби спробувати вратуватися від страшних комуністичних обіймів. Не сила збагнути тої траґедії, що жене людей на очевидну смерть, ніби обіцюючи їм поратунок.

САТАНА ПАНУЄ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

По той бік ризького кордону розсівся страшний московський червоний крівавий сатана й катує та нищить український нарід. А по цей бік ризького кордону веде свій танок, відтанцьовує страшний хоровід, польський сатана, не менш жорстокий й крівавий від московського, хіба лише дрібніший. Ляцька влада на українських землях переводить страшну „тиху пацифікацію" й без ножа ріже український нарід. Пиляє його поволі страшною пилкою своєї тупоумности та крівавого садизму.

Всі суди, звичайні й надзвичайні, загачені ріжними процесами проти Українців. Вязнять і невинно посилають на тюремні муки та шибениці українських людей, стараючися знищити кращий цвіт української нації. Ляхи ведуть зорґанізований розгром українських культурних, економічних та інших установ, а в довершення до всього ляшня забирає тепер останній варстат праці українського селянина: забирає від нього його рідну землю, посилаючи на неї військових осадників.

Та в цьому нещастю й боротьбі гартується дух українського народу, що в певний час дасть відповідь на ті кривди, які заподіяв і заподіває йому отой сатана, що тепер розсівся на наших землях.

ЯПОНЦІ СЕРДЯТЬСЯ.

Японці дуже дорбе вистудіювали все те, чого їх учили европейські імперіялістичні держави. До того вони ще добавили свою азійську хитрість і почали переводити в життя свої імперіялістичні наміри на далекому сході та в Китаю. Тепер Японці дуже сердяться на Китайців, що ті не хочуть забирати своїх військ з китайських міст та з китайської території, куди Японці посилають свої війська „для охорони спокою", який вони самі нарушують.

Сердяться Японці також і на держави, що в Лізі Націй критикують їхнє поступовання в Азії. Мають рацію сердитися, бо ті, що керують Ліґою Націй, самі залишаються далі нестримними імперіялістами та гнобителями численних „інородців". У Лізі Націй має протекцію й фаворитування Польща, яка доконала й доконує ще огидніших вчинків на українських землях, ніж Японія на далекому сході. Мають рацію Японці сердитися й нарікати, що до них не ставиться Ліґа Націй з такоюж любовою й зрозумінням, як до Польщі.

НЕ ВСІМ ТАК, ЯК МУСОЛІНІЄВИ.

Лаври Мусолінія багатьом не дають спокійно ночей спати. На нім взоруються ріжні „великі" й малі диктатори й доморослі „наполеончики", або „Мусолінята" — можна назвати їх по модерному. Прімо де Рівера довів Еспанію своїми мусолінськими експериментами до того, що й короля звідти вигнали „по доброму й по здоровому". Гітлер у Німеччині також усе „мусолінничає" й покищо ніби йде догори, але чим вище, тим гірше падати доведеться. Це лише питання часу.

Не залишилися й холоднокровні Фіни, щоб не „змусолінчитися", й підняли повстання проти демократичного уряду. Та зимна кров Фінів це не палаюча кров Італійців, а тому одному з ватажків фашистів, що „мусоліничив", довелося пустити собі кулю в лоб, а іншим сісти до вязниці, щоб там переконатися, що правдою є те, що казали Москалі: „Что Немцу харашо, то Русскому смерть". Мабуть про фашизм зрештою доведеться всім сказати, що „ця рецепта пособляє лиш Італійцям, а для інших вона смерть".

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Велика річ — заохота! Самі лишень ґеніяльні натури можуть власними силами пробити грубу шкуру холодного еґоїзму людського й примусити юрбу звернути на себе зачудовані очі. Для звичайноїж натури — заохота наче дощ для пашні. Для натури кволої, приспаної сама вже простісінька увага, слово ласкаве освічує як вогонь загаслу лямпаду.

(Т. Шевченко).

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Серце холоне,
Як подумаю, що може
Мене похоронять
На чужині, і ці думи
Зо мною сховають,
І мене на Україні
Ніхто не згадає!

(Т. Шевченко).

Яргорин.

НАД БОГОМ-РІКОЮ

(Історичне оповідання).

(9)

— Я мушу на хвилю до мами, успокоїти її. Вона дуже боїться, що сей ваш поступок з козаком стягне на наші голови якесь велике нещастя... І чи вільно мені зайти до козака, щоби його успокоїти, переповідаючи йому те, що ви мені сказали?

— Я дав приказ нікого до козака не впускати. Но, але тобі позволю на хвилю зайти до нього. Що хочеш йому переказати?

— Се, що ви відходячи, пустите його вільно.

— Се можна сказати, нічого більше. Як скажеш одно слово більше, то пошкодиш йому. Запру його в льох!

— Між льохом і тою кімнатою, де він запертий, не велика ріжниця. Там нема ліжка...

— Там нема ліжка? Може ще й з периною? Кождий козак і на голій землі спить добре. Про мене можеш дати йому, як схочеш, хоч би фіру сіна.

Делятицька була в пекарни, отже Марина пішла туди. Там був також її батько і щось пошепки балакав з жінкою. Марина, увійшовши, приступила до них і шепнула:

— Мамо, я дуже боюся за того козака. Ротмістр затіває щось нечесне.

Чому так думаєш, дитино? — спитала мати.

— Я ротмістра питала, що він з козаком зробить.

— І я його про се питав. Сказав мені, що як буде відси відходити, то пустить козака на волю, — замітив батько.

І мені так сказав, — перебила дівчина. — Сказав, як відси відійде. Чомуж не хотів мені сказати, що зробить, як він відси не відійде, бо хоч би пішов від нас, то десь в тих сторонах таки лишиться.

— Справді таксамо неясні відповіди давав мені. Ясне було тільки те, що життя козака не загрожене лиш тоді, коли ротмістр цілком покине сі сторони, значить, відійде до Польщі.

В тій хвилі до пекарні увійшов чабан Делятицького і, приступивши до господаря, шепнув:

— Ротмістр приказав козака звязати. Я чув на мої власні вуха.

— О! З козаком погано! — промовив Делятицький. — Треба щось вигадати, щоби його спасти. То добре, що його звязали. Звязаного не так дуже будуть пильнувати.

— Ротмістр позволив занести йому сіна, щоби не мусів спати на голих дошках, — сказала Марина.

— Позволив? — скрикнув батько врадуваний. Треба се використати. Вже знаю, що зробити.

Взяв ніж і, подаючи його чабанови, сказав:

— Возьми оберемок сіна, в середину встроми сей ніж, занеси козакови і шепни йому до вуха, що в сіні є ніж. Як не буде нагоди, то йди по другий оберемок. Як треба буде, то і по третий.

Чабан пішов з ножем. По якімсь часі прийшов назад і каже:

— Все пішло гладко. Про ніж я мав нагоду шепнути йому зараз, коли приніс перший оберемок сіна. Цікавий, чи віп зрозумів мене, чи сховав перед райтарами, я пішов по другий оберемок. Коли знов приніс, він стояв плечима до своїх опікунів і лиш усміхнувся і покліпав до мене очима. Я вгадав, що він ту зброю знайшов і вона обезпечена. Коли я відходив, козак сказав до мене:

— Попроси там небогато меду для мене і трохи більше для моїх товаришів райтарів. Не вони винні, що ротмістр арештував мене, і що вони замісць солодко спати, мусять пильнувати арештанта.

— Козак має якийсь плян ратунку, — сказав Делятицький. — Треба йому помогти. Давайте сюди два збанки. Один малий, другий великий. Найбільший, який у нас є.

Коли принесли два збанки, він до малого збанка налляв легкого меду. До великого налляв, тяжкого, старого, ще й долляв цілу кварту оковити і добре вимішав.

— Тепер неси! — сказав до чабана. — Подаючи козакови мід, стань так, щоби тобі міг щось шепнути. Може йому в чім буде потрібна наша поміч.

Чабан взяв збанки, чарки і пішов. Вернувшися по якійсь хвили, сказав:

— Райтари, що вартують коло козака, так втішилися медом, що зараз кинулися пити. Один пив з чарки, другий таки просто зі збанка. Сю хвилю козак використав, щоби шепнути:

„Делятицький з жінкою і з донькою нехай не ночують в хуторі. Челядь нехай пильнується, щоби між. двері не впхати пальців.

— З того я бачу, — сказав господар, — що товариство козака недалеко і ще сеї ночи загостить до нас.

— Кудиж ми підемо ночувати і як з хати вихопитися, щоби не побачив який райтар і не доніс ротмістрови? — спитала стурбована жінка.

(Далі буде).

ЩО ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

Щоби жити, кождий чоловік мусить мати річи, які служать до заспокоєння потреб. Ті річи мають для чоловіка вартість; він відчуває їх втрату і чує вдоволення з їх посідання.

Кождий чоловік виставлений на небезпеку втрати вартісних річей через припадок. Власник дому, або навіть комірник, може мати втрату, як в домі повстане вогонь. Власник землі, або її арендар, може мати втрату від повени, або градової тучі. Купець може мати втрату, як хто вломиться до його склепу, або як розібється виставова шиба. Підприємець матиме велику шкоду, як у його підприємстві тріснe котел, як у його фабриці вибухне страйк, або нещасний випадок покалічить робітників. Корабельне підприємство може мати дуже дошкулюючу шкоду, як буря розібє його корабель. В кождім з тих випадків припадок нищить чоловікови вартість і заподіває йому шкоду.

Кожда втрата дасться оцінити, кожда шкода дасться означити грошевою сумою. Грошевою сумою дасться означити втрата від огню і втрата від води і втрата від взлому і втрата від хмаролому і втрата від страйку і втрата від тріснення кітла. Втрата, яку чоловік має через свою хоробу, через своє каліцтво, також дасться означити: це буде та сума, яку він стратив через хоробу чи через каліцтво.

Значіння обережности.

Не можна дивуватися, що люди стараються запобігти всякій шкоді, себто стараються робити так, щоби не мати втрати маєтку. Найпростішим способом запобігти шкоді є дбайливість та обережність. Через те люди установляють нічних сторожів по домах або селах, які мають дивитися, щоби не вибух огонь. Через те міста і села удержують поліцію, щоби вона хоронила людей перед вломами і грабунками. Через те фабриканти закривають машини заслонами, щоби робітники не калічились і потім не позивали фабрикантів за відшкодування.

Ті засоби обережности запобігають неодному випадкови й неодній шкоді. Одначе така обережність коштує гроші. І нічний сторож і поліція й заслони на фабричній машинерії — все те коштує гроші. Тому люди не все готові бути обережними, не все готові справляти засоби обережности. Звичайно вони лише тоді охочі поносити ті кошти, коли заподіяна шкода є більша від видатків на запобігання.

Крім тих випадків є ще такі випадки, яким люди не могли би запобігти, хочби й скільки сил та старань доложили. До нині люди ще не придумали способу, як запобігти градовим тучам або передчасним морозам. Ще й до нині нема придуманого способу будувати доми так, щоби їх огонь не імався.

А чейже люди хотіли би порадити щось і на шкоду з таких припадків, яким можна запобігти, але лише з дуже великим, невідповідним коштом, і на шкоду з таких припадків, яким не можна запобігти навіть при найбільшій обережности й при найбільшім вкладі грошей!

Значіння ощадности як засіб проти припадків.

З давних давен люди вживали на це способу, що називається **ощадність.** Вона не запобігає припадкови. Припадок діється, але чоловік, на якого він спадає, не відчуває його, бо він на нього приготований своїми грішми. Чоловік, на котрого може припадок впасти, знає це згори й приготовляє згори зустрінути з нього випливаючу маєткову втрату в той спосіб, що складає собі вартість предмету, який можна втратити.

Бачить власник дому, що ставити сторожу коло дому коштує багато, а навіть охоронити не може перед занесенням огню від сусідних будинків, ось він і починає складати, ощаджувати. Думає собі: „Заплатив я за дім пять тисяч долярів. Як би мені згорів, я мусів би мати других пять тисяч долярів, щоби такий самий дім поставити. Як буду відкладати по двадцять долярів кождого місяця, то за яких двадцять літ вже знов буду мати нових 5 тисяч долярів. Як тоді дім згорить, я зараз поставлю новий, бо буду мав за що”.

Думає собі фабрикант: „Коштує мене котел 10 тисяч долярів. Якби він експльодував, я мусів би мати других десять тисяч долярів, щоби придбати новий. Чекай, буду відкладати по дві тисячі річно і за пять літ буду мати нових 10 тисяч долярів”.

Недостачі ощадности яко засоби проти припадків.

Ощадність добра річ, але вона не добре хоронить перед втратою. Як ми вернемося до наших примірів, відразу побачимо хиби ощадности.

Коли возьмемо під розвагу власника дому, котрий дійсно відкладає по двадцять долярів на місяць, щоби до двацятьох літ зложити суму, потрібну на відбудування дому, нам зараз насувається питанне: А що буде, як огонь не буде чекати, аж власник зложить пять тисяч долярів? Що буде, як огонь вибухне за десять літ, коли то власник буде мати ледви половину суми, потрібної на відбудування дому? А що буде як огонь знищить дім за три роки? А що буде, як дім згорить за місяць, заки власник буде мати всього 20 долярів заощаджених? А що буде, як дім згорить, ще заки власник зложить першу ощадність?

Ніхто не може заручити, що вогонь вибухне аж по двацятьох роках. Ніхто не може заручити, що він вибухне аж по десятьох роках, ані аж по пятьох, ані аж по трох, ані що він не вибухне цього місяця, ані що він не вибухне цього тижня, ані що він не вибухне сьогодня.

Виходить з того, що найощаднійший власник дому не може бути певний, що до вибуху вогню потрафить зложити суму, потрібну на відбудування дому.

Таксамо власник фабрики не може бути певний, чи до часу експльозії кітла потрафить заощадити суму, потрібну на справлення нового кітла. Тесаме відноситься до крамаря, що ощаджує на випадок збиття дорогої виставової шиби. Тесаме відноситься до рільника, що ощаджував би на випадок градової тучі. Тесаме відноситься до банкира, що ощаджував би на випадок вломи до банку. Тесаме відноситься до кождого, хто ощаджує на якийсь випадок, про котрий не можна сказати, коли він трафиться.

Щож робити з таким випадком, на який не помагає ані людська обережність, ані людська ощадність? Люди не знали на це доброї ради довгі віки. Але тепер вже вміють запобігти шкоді, що виникає з випадків, про які не можна сказати, коли вони трафляються. Зветься вона:

Обезпечення або асекурація.

Обезпечення, зване також з латинської мови **„асекурація”**, по англійськи „іншуренс” або „ешуренс” (insurance, assurance), полягає на тім, що якесь число осіб, виставлених на якусь означену небезпеку, організується, при чім кождий з них зобовязується платити певні вкладки до організаці, а за те організація зобовязується заплатити певну грошеву суму кождому членови організації, котрому трафиться той, в умові докладно означений випадок.

Спосіб випадкови не запобігає. Випадок приходить, а з ним якась шкода. Але та шкода вже не паде своїм тягаром на одну особу, лише на цілу організацію, себто на велике число осіб. В той спосіб обезпечення служить до перенесення шкоди з одної особи на багато осіб. Шкода не руйнує одного чоловіка, але переноситься на громаду людей, які разом не можуть відчути її так болючо, як відчув би один чоловік, якби вона виключно на нього впала.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених У. А. Організацій м. Филаделфії.

1) Загальні Збори.

Загальні Збори Злучених Організацій м. Филаделфії відбулися в неділю, дня 28 лютого, де обговорювано ряд справ, звязаних з життям нашої громади. Зваживши, що саме тепер відбувалися перевибори управ наших організацій і деякі товариства не могли через те прислати своїх правних заступників, рішено відкласти вибір нової управи Злучених Організацій на неділю, дня 3 квітня с. р., год. 7. вечір, в Домі Горожан при 847 Н. Френклін Ст.

Рівночасно подається до відома всіх організацій, що кожде товариство має право вислати двох представників та подати їх імена до відома Злучених Організацій.

2) Свято в честь Вашингтона.

В цьому році обходить вся американська нація свято Вашингтона. Американські Українці обходитимуть це свято в самій столиці і це вимагає в першу чергу від нашої громади відповідної підготовки. Тому саме Управа З. О. звертається з проханням до околичних організацій, як: Честер, Вілмінгтон, Мілвіл, Кемден та інші, щоби вони прислали своїх представників на загальні наради, які відбудуться в неділю, дня 3 квітня, в годині 7, в Домі Горожан при 847 Н. Френклин Ст., в Філаделфії. На цих нарадах обговориться точно наша участь у святі в місті Вашингтоні та в Филаделфії.

Коли6 котра організація бажала вже тепер точніших інформацій, прохаємо звернутися на адресу:

United American-Ukrainian Org., P. O. Box 282, Philadelphia, Pa.

Управа Злучених А. У. Організацій м. Филаделфії.

БОФАЛО, Н. Й.

Участь Українців в Ювилейнім Святі м. Бофало, Н. Й.

На початку липня місто Бофало обходитиме величаве й урочисте свято з нагоди 100-літньої річниці свого існування, як міста. В цім святі прийматимуть участь громадяни м. Бофало всіх національностей, щоб кожна з них могла показатись і похвалитись культурно-побутовими здобутками та національно історичними прикметами й властивостями свого народу перед широким американським світом. Тож, ясна річ, і українські громадяни м. Бофало добре усвідомлюють собі величезне значіння участи Українців на тім святі для нашої загальної культурно-національної пропаганди й визвольних змагань українського народу й тому також не хочуть „пасти задних”, гнилою колодою лежати. а хочуть як найліпше й гідно заманифестувати свою національну окремішність та показатись перед Американцями своїми здобутками, дорібками й особливостями на культурно-національнім, мистецькім, музично-співочім і побутовім полі. Свою добру волю й повну консолідацію сил на культурно-національнім грунті, без огляду на партійно-політичні, релігійні й церковні переконання й ріжниці, українське громадянство м. Бофало й околиць (Лакавана, Ланкестер і інші) виявило в тім, що нарешті спроможлось на створення „Центрального Комітету Злучених Українських Організацій м. Бофало й Околиць”, щоб участь Українців у тім ювилейнім святі випала як найкращою й імпозантною. Треба сказати, що цю справу участи Українців у святі заініціював „Українсько - Американський Студентський Клюб”, який закликав представників ріжних українських організацій, товариств і громад на збори, що відбулись дня 22 січня б. р. в салі місцевої української православної церкви. Але через те, що на цих перших зборах не були заступлені всі українські організації, то справу вибрання Центрального Комітету збори ухвалили перенести на слідуючі збори, що відбулись 7. лютого в Українськім Народнім Домі на „Блек Рак”. Але остаточно Центральний Комітет уконституувався лише на третіх зборах, що відбулись 21 лютого в тім же Українськім Народнім Домі. Після досить довгої й „живої” дискусії вибрання Центрального Комітету переведено в той спосіб, що на пропозицію п. Ковальчука дібрано шість осіб до трох членів комітету з протестаційного віча в Бофало минулого року проти польської „пацифікації” в Галичині (ці три члени комітету є: С. Дєцик, о. Жук, О. Слотюк). На цих зборах було присутних 76 делегатів, що репрезентували собою 42 ріжних українських організацій. Головою зборів був вибраний п. Триг. Видиш.

Після таємного голосування склад Центрального Комітету представляється в такім вигляді: С. Децик, о. Жук, Ол. Слотюк, як члени комітету з протестаційного віча; А. Цвайкус, В. Шафран, М. Трояновський, Л. Безручко, А. Королишин, Е. Тимкович.

Перші збори Центрального Комітету були скликані до парохіяльної салі гр.-кат. церкви. Вибрано тайним голосуванням президію Центрального Комітету в такім складі: о. Жук, голова; Е. Тимкевич, секретар; С. Децик, скарбник. З огляду на те, що в Центральнім Комітеті не було ні одного заступника парохії гр.-кат. церкви з Іст Бофало, то на внесення п. Л. Безручка Центральний Комітет вирішив кооптувати звідти п. Гуру. На порушену головою зборів (о. Жук) справу обговорення свята, п. Л. Безручко запропонував поділити Центральний Комітет на такі окремі секції й референтури: а) секція українських народніх танків і орхестри (ведуча нею п. Тимкович), б) секція музично-співоча, хор (п. С. Децикевич). в) секція культурно-побутова (українські національні костюми, вишивки, писанки, килими, тощо, гончарні вироби, модель середини української хати і т. ін. Розпорядчиком до сеї секції вибрано панну А. Королишин. До цих секцій Центрального Комітету о. Жук долучив ще й „релігійну секцію”, якою й має рядити. Центральний Комітет вирішив також зорганізувати похід українського громадянства по м. Бофало в день свята; організацію цього походу доручено п. О. Слотюкови. Нарешті на внесення о. Жука ухвалено ще Центральним Комітетом встановлення „секції преси й пропаганди”, до якої вибрано п. Л. Безручка, В. Шафрана й А. Цвайкуса.

Наступні збори Центрального Комітету призначено на 7 березня б. р. в салі Українського Народного Дому, 29 Clemo Str., з тим, щоб як найшвидше приступити до переведення встановленої програми свята в життя. Українське громадянство закликається до морального поперття відповідальних завдань Цетрального Комітету, щоб Українці м. Бофало й околиць спромоглись належно й гідно виступити единим культурно-національним фронтом перед широким американським світом.

Л. Безручко.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ГАРТВАРД, КОНН.

З концерту на Рідний Край.

Жертвували як слідує: добр. Т. Галенда 2 дол.; по 1 дол.: І. Шустак, О. Курко, І. Патуляк, С. Грегус, М. Курдина, А. Данилюк, І. Чехович, І. Шустак, М. Журан, пані С. Паюк, С. Вишневський, Н. Грегус, П. Галун, Е. Гринчук, А. Локоть, П. Курко, Е. Данилів, І. Гнатюк, Д. Ярдан, Я. Гвіздь, Д. Кончак, Б. Надворський, Б. Німеровський, В. Дерлиця, М. Селецька, К. Боднар, Ю. Пастиняк, Ф. Кріль, Іваськів, Саламаха, К. Чотло, І. Ганкевич, Ан. Бойчук, О. П. Турянський, А. Савка, С. Кінчик, В. Іваншин і В. Турчиця; К. Ярушевич 50 цнт.

Гроші в сумі $40.50 вислано до краю через Обєднання.

Т. Г.

Холоне серце, як згадаю,
Що не в Україні поховають,
Що не в Україні буду жить,
Людей і Господа любить.
(Т. Шевченко).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє всіх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, в годині 12.30 пополудни, в гали У. Н. Дому при Вест 14 вул. Проситься членів прибути на означений час, бо галя є замовлена на Шевченківський концерт, який пічнеться в 3-тій годині. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — Микола Задорецький, предс.; Осип Запоточний, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний і квартальний мітінґ відбудеться в понеділок, 14 березня, в годині 8-мій ввечір, в гали церковній (49-51 Бікон ул. Мітінґ перенесений з суботи на понеділок, бо в суботу галя є занята. — Олекса Шумський, секр.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Тов. ім. Івана Франка, від. 93, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 13 березня, точно в годині 12-тій в полудне, в галі Товариства. Проситься кождого члена явитись на ті збори, бо є важні справи до полагодження. — П. Моторний, предс.

БОФАЛО, Н. Й. Подається до відома членам Тов. ім. Івана Франка, від. 299, що збори відбудуться в неділю, 13 березня, в годині 4-тій попол., під ч. 448 Елк ул. Обовязком є членів прийти в означений час. Довгуючі члени, хоч не можуть заплатити своїх вкладок, мають явитись і сказати причину не плачення, то для таких членів вистарається запомогу. Є важна справа до рішення. — І. Сидорович, фін. секр.

НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ РУСИ ГНИЮТЬ ДРОВА.

Чеський часопис „Глас Виходу” (Голос Сходу), що виходить на Закарпатській Руси, повідомляє: „На Закарпатті лежить дуже багато дерева, яке гарно висохло, а тепер неможе гарно гние. Тимчасом, як дерево гние, щоби вкінці стати непридатним до нічого та леговищем для шкідників дерев, по містах платять за дрова страшно високі ціни. А державні ліси таки держаться високих цін, які були в часах попиту, замісь знизити цінну та й так уратувати бодай трохи дерева від згниття. Державні залізниці, які возять порожні вагони, повинні би обнизити ціну перевозу, щоби оплатилося довезти споваджуване дерево. А скільки безробітних мали б тоді заробіток!”

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(7)

Дискусія над звітом Економічно-Господарської Комісії.

Узвязку зі звітом д-ра Ґалана з боку Економ.-Господарської комісії Обєднання на пропозицію п. Ясінчука дискусія була відложена і тепер вона відкривається. Ходить то довно про участь американських Українців в господарському розвитку й піднесенню Рідного Краю.

Стеткевич: Піднесено справу інвестицій американських Українців в старо-краєвих фінансових інституціях. За те треба розвести ширшу пропаґанду. Коли буде проголошений у часописах реферат про положення в краю, загал буде мати поняття про цю справу. Треба також точно пояснити, які широкі ґарантії заручують безпеку таких інвестицій. Думає, що добре буде попросити Економічну Комісію Обєднання, щоби ту справу підтримала і належно вияснила та остаточно перевела.

Кедровський: Економічна Комісія повинна подати практичні поради і вказівки в справі інвестицій у краю.

Д-р Ґалан: Для певного забезпечення краєвих фінансових інституцій повинна бути створена міжкредитова інституція тут, на випадок фінансової катастрофи в краю всі капітали наших інституцій можна негайно вислати за границю і власне така міжкредитова інституція малаб заопікуватись безпечним їх льокованням.

Ясінчук: Проєкт інвестицій американських Українців в краєвих фінансових інституціях є дуже важний; поставлений він на пропозицію кооператорів. Однак і в краю є люди, які не вважають того проєкту реальним. Факт є, що селянство в краю потребує грошей на купно землі. Дідичі розпарцельовують землю; польські кольоністи, які наплили на нашу землю після війни, покидають свої господарства, бо вони не привязані до нашої землі. Наш селянин потребує ґрунту, та не має де дістати кредиту. Колиб нині до краю прийшло $100,000 долярів, то вони в одну мить булиб розпозичені селянам, які давно чекають на позички.

Кедровський: В отсій дискусії ми запускаємося в деталі, про які можуть говорити лише знавці. Пропонує, щоби приняти резолюцію в справі інвестицій, а Економічно-Господарська Комісія нехай зладить другу резолюцію в тій самій справі.

Галичин: Щодо проєкту д-ра Ґалана про створення міжкредитової інституції для береження капіталів укр. фінанс. установ в краю, треба приняти до уваги, що колиб прийшла катастрофа, то і міжкредитова інституція не поможе. Маємо досвід з великих американських банків, в яких люди потратили богато грошей. Колиб, прим., вибухла війна, в який спосіб можна ратувати капітали з краю?

Д-р Ґалан: Поклик з краю за вкладання грошей з Америки в акції Земельного Банку вже був тому мабуть три роки. Поклик був виданий д-ром К. Левицьким, який запевняв, що вклад безпечний, бо польська валюта устабілізована. Три дні після оголошення того поклику польська валюта упала на три злоті від доляра.

Мурашко заявляється за пропозицію Кедровського. Нехай цілу ту справу простудіює Екон.-Госп. Комісія і подасть свої заключення. Щодо інвестицій в краю, можуть піднестися закиди, що ми, посилаючи наші гроші до краю, підпомагаємо Польщу, бо кидаємо в курс в її границях більші суми гроша.

Д-р Мишуга: Такі закиди вже були і ми над ними перейшли до дневного порядку. Ходить не про підпомагання Польщі, але про ратовання самих себе, своїх братів у краю. Колиб думати, що посиланням грошей до краю ми скріплюємо Польщу, то послідовно требаб виступати проти всякого посилання підпомог від американських Українців до їх свояків, а чи це не булоб абсурдом?

Буката: Земельний Банк дає позички Українцям на те, щоби українська земля оставалася в українських руках. Отже нема причини побоюватися за інвестовання грошей в краю. Реферат виоголошений п. Делеґатом вияснює справу докладно, отже його варта проголосити. Про справи, які вияснені в рефераті, наші люди не мають поняття. Булоб добре, щоби Обєднання видало реферат брошуркою.

Ясінчук звертає увагу, що він не говорив про Земельний Банк.

Каштанюк: З реферату остається враження, що край стоїть перед наглими потребами. Ми можемо ухвалювати резолюцію, але ми також знаємо, що можна зробити, а що не вдасться. Д-р Ґалан порушив цілком іншу справу, яка тепер не на часі, бо створення міжкредитової інституції вимагає таких засобів і таких експертів, на яких ми не можемо здобутися.

Семенина ставить внесення, підтримує Буката, щоби дискусію замкнути і звіт Економ.-Госп. Комісії приняти до відома. Принято одноголосно.

Інвестиції в краю і „Просвіта".

Принято предложену д-ром Мишугою резолюцію в справі інвестицій в краєвих фінансових установах, а далі резолюцію в справі допомоги Тов-у Просвіта.

(Гляди „Свобода" з 18 листопада 1931 р.).

(Далі буде).

ENGLISH PRESS ON UKRAINIAN QUESTION.

MANCHESTER GUARDIAN published the following Articles:

1931. 8th Dec. "Minorities in Poland". Dealing with the Polish Census.
do. "Vanishing Trick". Editorial on the Census.
12th Dec. "Oppression of Ukrainians". Savage treatment of prisoners.
do. "Atrocities and Treaties". Editorial on the above.
16th Dec. "Ukrainians in Poland". Letter to Editor dealing with treatment of Minorities.
1932. 11th Jan. "Poland and the Minorities". Change of Policy?
15th Jan. "The Work of a Ukrainian Artist". Pictures by Oleksa Nowakiwsky.
16th Jan. "Death Sentence on Ukrainian". British Appeal to Poland.
18th Jan. "Political Trial in Galicia". (1) Twelve Ukrainian Prisoners (A Visit to the Court House).
19th Jan. "Polititcal Crial in Galicia". (2) The Scene in Court.
20th Jan. "Brest-Litovsk Trials". (1) Patriot-Prisoners (A Travesty of Justice).
21st Jan. "Brest-Litovsk Trials". (2) Quilt of the Dictatorship. (Convincing Evidence).
25th Jan. News item denying any improvement in treatment of Ukrainians by Poland.
do. "Arrest of Polish Lawyer". Outcome of Publication of "Secret Documents".
do. "Oppressoin of Ukrainians". Effort to Impress the League.

MANCHESTER GUARDIAN (Weekly) published the following Article:

22nd Jan. "Political Trial in Galicia". How Ukrainians are tortured and convicted.

THE TIMES published the following Articles:

1931. 19th Dec. "Census in Poland". Big Increase expected.
1932. 19th Jan. "Ukrainians in Poland". Government Overtures.
16th Jan. "The Trial of Polish Deputies". Motion to Seym by Opposition Parties.

NEW LEADER published the following Article:

1931. 11th Dec. "The Terror in Poland". Dealing with the intensity of Racial Clashes in Poland.

THE GUARDIAN published the following Article:

18th Dec. "Plight of the Ukrainians". Tyranny in Russia & Poland.

CO-OPERATIVE NEWS published the following Article:

1932. 2nd Jan. "A Wrecking Attempt". Suppression of Ukrainian Co-operatives.

NEW STATESMAN & NATION published the following Articles:

23rd Jan. "The Polish Terror". Letter to Editor dealing with the Political Trials.
do. News paragraph on the Polish „Observations" on Ukrainian petitions to the League.

—o—

23rd Jan. **SOUTHPORT VISITOR**: "The League & East Galicia". Concerning the Meeting of the League Council.
25th Jan. **MANCHESTER GUARDIAN**: "Restoring the League's Prestige". Concerning the Meeting of the League Concil.
25th Jan. **OLDHAM EVENING CHRONICLE & STANDARD**: "Ukrainian Minority in Poland". Describing the oppression of Ukrainians in Poland.
27th Jan. **NORTHERN DAILY TELEGRAPH (Blackburn)**: "Top & Bottom Dogs". Describing the oppression of Ukrainians in Poland.
29th Jan. **MANCHESTER GUARDIAN (Weekly)**: "The Ukrainian Minority". Denial of any improevment in treatment of Ukrainians.
29th Jan. "Oppression of Ukrainians" Denial of any improvement in treatment of Ukrainians.

Професор медичного факультету празького університету питав при риґорозі з поліжництва та ґінекольоґії кандидата з Боснії:

— Що це таке ісхурія парадокса?

Студент відповів:

— Ще це ісхурія, знаю, та не знаю, що це таке парадокса.

Професор усміхнувся:

— Коли знаете це головне, то й цей прикметник чейже не буде вам робити трудношів. Ви вчилися в ґімназії грецької мови? Що це таке „пара"?

Боснієць і собі всміхнувся:

— „Пара" знаю, пане професоре. „Пара" — це турецький гріш.

Професор вибалушив очі:

— А так, правду кажете. „Пара" це турецький гріш. А Докса це фабрика годинників. Можете йти.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(84)

Хоч одежа лейді Ґрейсток була підрана, а волосся на голові в непорядку, Вепер звернув увагу на її красу, якої він раніше ніби не помічав. Лейді Ґрейсток підійшла до нього з витягненими по приятельськи руками й з веселою усмішкою, ніби вона стрінула близьку собі людину. З того Вепер побачив, що вона навіть не догадується про його ганебну ролю в справі. зруйнування фарми й зникнення її мужа. Це заспокоїло Вепера.

—o—

Вона розповіла Веперови все, що сталося з нею, з її мужем і з фармою, після того, як Вепер лишив їх. Лейді Ґрейсток думала, що муж її вже згинув, і заплакала. Вепер старався потішити її. Вказуючи на труп Ахмета Зека, він сказав: „Отсе той злодій, що заподіяв вам таке страшне лихо". Потім Вепер почав говорити про те, що Вазирі майже всі перебиті бандою Зека, а тому годі сподіватися зустрічі з ними й рахувати на їх захист.

„Ми повинні тепер іти на північ, щоб вибратися звідси якнайскорше, бо тут ще нищ-порять бандити Зека", говорив Вепер. Він мав свій плян, а про його злочинні наміри лейді Ґрейсток навіть не догадувалася. Тому лейді Ґрейсток охотно згодилася на пропозицію Вепера вибиратися не в той бік, куди вона прямувала. Вона була врадувана тим, що тепер має товариша в нещастю й сяку-таку охорону в страшних джунґлях.

—o—

Вепер підійшов до трупа Ахмета Зека й почав шукати свого капшука з дорогоцінним камінням. Не знайшов його на трупі, не знайшов і на тих слідах, де мав би бути з ним Зек. Це кинуло Вепера в страшну лють. Але треба було ратуватися. Майже два дні вони йшли без перерви джунґлями. Вони вже підійшли до того табору, де лейді Ґрейсток була увязнена, поки її не вирвала звідти мадна, коли Вепер почав з нею дивну розмову.

—o—